

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Etapa locală, 20 ianuarie 2018
clasa a XI-a

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Eseul sau răspunsurile nu vor fi precedate de titlu și/sau motto.
- Timp de lucru: 3 ore.
- Total: 120 de puncte.

Citește cu atenție textele de mai jos:

A.

Dorești ca să-ți trimit o descriere a Iașilor. Iată dar că, pentru mulțămirea ta, mă hotărâsc a-mi scutura lenea și a încăleca pe condei spre a întreprinde o primblare pitorească prin ulițele capitalei Moldovii. [...]

Ori și din care parte vine străinul la Iași, vie despre Dunărea, despre Prut sau despre Siret, i se înfățișază o panoramă măreață și vrednică de a trage toată a lui luare-aminte. [...] Orașul întreg, înșirându-se în amfiteatru deasupra frumosului șes al Bahluiului, înformează un tablou original și minunat cu zidurile sale albe, cu mulțimea sa de acopereminte în fer alb ce lucesc ca oglinzi sub razele soarelui, și în sfârșit cu tot farmecul unei politii¹ ce are două fețe, una orientală și alta evropienească.

Alăturarea acestor două caractere deosebite, care dovedește atât de mult înrăurirea Evropei asupra unei părți dintre români, partea bogată și privilegetă, și lupta neconținută între ideile vechi și nouă nu era nicidecum tipărită pe fața capitalei noastre cu vro câțiva ani mai în urmă. Atunci ea purta o fizionomie mai mult orientală; însă de când spiritele au început a să dezvâli la razele civilizației, o mare prefacere s-a ivit în toate, o schimbare rapidă s-au săvârșit atât în gusturile cât și în obiceiurile acelei mici părți a societății românești de care am pomenit. Hainele lungi și largi au dat rând straielor mai strâmte a Evropei; șlicul² s-a închinat dinaintea pălăriei; ciubotele roșii și galbine au dat pasul încălțămintelor de vax³; divanurile late s-au cioplit în forme de canapele elegante, și în urmarea tuturor acestor noutăți și a mai multor alte ce s-au introdus cu moda, casele au trebuit negreșit să priimească o formă străină și potrivită cu natura ideilor de astăzi. [...]

Un bătrân onorat care a fost față la multe întâmplări în îndelungata lui viață, au făcut observarea aceasta: „că românul e ca ceara și că primește foarte lesne toate întipăririle ce-i lasă vremea. Românii, zicea el, se fac turci cu turcii, francez cu francezii, englez cu englezii. Ei astăzi poartă frace strâmte și ciripesc *bonjour* și *bonsoir*, pentru că așa-i moda. În vremea turcilor ei purta cealmale⁴ și făcea temenele⁵, zicând *hojghieldum*⁶, *safaghioldum*⁷. Sub Domnii greci, ei își încărca capetele cu șlice și din *țelebimu*⁸ nu se scotea.”

Această observare m-ar despera asupra caracterului nostru, dacă n-aș ști că ea se atinge numai de o mică parte a societății românești; căci țăranii, carii, slavă Domnului! alcătuiesc cel mai mare număr, nu și-au părăsât niciodată obiceiurile, nici limba, nici portul, deși tristește întâmplări ce au trecut peste țară au apăsât mai mult asupra lor.

(Vasile Alecsandri, *Iașii în 1844*)

1.politie = oraș (grec.)

2.ișlic, șlic, cșlic = căciulă boierească de blană sau de postav

3.vax = cremă de ghetă neagră

4.cealmale = turbane

5.temenele = plecăciuni, ploconeli

6.Hoj gheldin (turc.) = bine ai venit

7.Sefa gheldin (turc.) = ești foarte bine venit

8.Țelebimu (grec.) = boierul meu

B. Sub diferite variații de detaliu, omul care locuiește astăzi continentul nostru se prezintă sub două tipuri bine definite: occidentalul și orientalul. [...]

Toată civilizația occidentală stă într-un singur cuvânt: *aptitudine creatoare*. Ridicat deasupra mediului, dominându-l prin stăpânire de sine, prin curaj, prin răbdare și inițiativă, occidentalul e spirit activ mai înainte de toate. El prefăce ambianța, sfințește locul, căruia îi impune legea și ideea sa și care îl ascultă docil și învins. Apuseanul e stăpânul voinței sale elastice și ferme în același timp și pentru aceasta e și stăpânul lucrurilor înconjurătoare. [...]

În asemenea condiții, filozofia sa nu poate fi decât voluntaristă. El crede că totul e posibil, e optimist în încrederea pe care o acordă forțelor sale, crede în libertate, mai mult, în liber arbitru, pentru că rezistența determinismului orb o învinge cu puterea înțelepciunii sale; forțează evenimentele prin voința sa de triumf. Individualismul e, fără îndoială, idealul său ultim.

Psihologia orientalului e exact contrară. Ea se reduce, de obicei, la o *resemnare pasivă*. Dacă occidentalul se impune mediului, orientalul se supune. Forța naturii îl zăpăcește, îl zdrobește, îl apasă. Recunoaște într-însa cine știe ce forță religioasă misterioasă, contra căreia i se pare inutil să mai lupte. Ordinea evenimentelor i se pare mai dinainte stabilită de un zeu infailibil. Fatalismul, adică constatarea acestei așezări prestabilite și pe care voința omului e prea slabă ca să o îndrepte, i se pare singura soluție. Totul e acceptat așa cum se prezintă. [...] Filozofia vieții e supunerea, resemnarea la forțele care ne depășesc și pe care nu le putem schimba, ci doar împlânzi prin ascultare. Idealul său e confundarea în masa anonimă, în colectivitatea absorbantă. Între aceste două tipuri extreme de civilizație, între aceste două interpretări ale existenței, datorită a două structuri deosebite, între creațiunea occidentalului și resemnarea orientalului, se poate găsi o valoare intermediară. Să numim această structură sufletească adaptabilitate. [...]

Dacă observăm bine, cu toată atenția, moravurile, instituțiile, felul de a reacționa al poporului nostru, vom ajunge ușor la concluzia că psihologia sa intră în acest fel de comportare echidistantă între voluntarismul activist al Apusului și pasivitatea fatalistă a Orientului. Așezați geograficește și sufletește între influențe care ne vin dintr-o parte și din alta, sufletul nostru și-a alcătuit un echilibru din caractere luate și dintr-o parte, și din alta. Aceste influențe duble n-au rămas însă între ele în conflict, în dualism. Echilibrul nostru sufleteș se cheamă *adaptabilitate*. Prin el ne deosebim de toată lumea Orientului, dar și de aceea a Apusului. Există în caracterul nostru excесе de lene, de plictiseală, de îndurerare, de răbdare excesivă, care ne împiedică de a fi occidentali. Pe de altă parte, găsim în noi inițiativă, o anumită hărnicie în a pricepe ce e bun în altă parte și a ni-l apropia, o vioiciune în a pricepe imediat mecanismul unei noutăți, o agerime în a nu fi dezorientați și nici intimidați în fața neprevăzutului, care ne îndepărtează cu mult de apatia indolentă a Orientului. N-am avut timpul să construim noutăți, dar am avut meritul de a pricepe și asimila imediat ce au făcut bun alții. Această adaptabilitate am perfecționat-o făcând din ea arma noastră de luptă în existență.

(Mihai Ralea, *Fenomenul românesc*)

Subiectul I

30 de puncte

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare din următoarele cerințe referitoare la cele două texte date:

1. Analizează relația dintre emițător și receptor în textul A. **6 puncte**
2. Ilustrează, cu exemple din primul text, trei mijloace diferite prin care se manifestă expresivitatea limbajului artistic. **6 puncte**
3. Prezintă, comparativ, particularitățile de limbaj întâlnite în cele două texte. **6 puncte**
4. Explică sensul afirmației: „că românul e ca ceara și că primește foarte lesne toate întipăririle ce-i lasă vremea. Românii – zicea el – se fac turci cu turcii, francez cu francezii, englez cu englezii.” **6 puncte**
5. Susține-ți opinia despre modul în care Mihai Ralea vede diferențele dintre occidental și oriental. **6 puncte**

Notă! Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Subiectul al II-lea

30 de puncte

Imaginându-ți că ești destinatarul rândurilor scrise de Vasile Alecsandri, exprimă-ți în 150-300 de cuvinte, sub forma unei scrisori, opinia despre felul în care acesta prezintă caracterul românilor.

Subiectul al III-lea**30 de puncte**

Scrie un eseu de 600-900 de cuvinte despre preocupările de a ne autodefini în raport cu lumea în care am trăit și trăim, între Orient și Occident, pornind de la cele două fragmente citate și valorificând experiențele tale culturale.

Notă! În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: *ipoteza*, constând în *formularea tezei/a punctului de vedere* cu privire la temă, *argumentația* (cu 3 argumente/raționamente logice/exemple concrete etc.) și *concluzia/sinteza*.

Redactare**30 de puncte**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, lucrarea ta trebuie să aibă cel puțin 900 de cuvinte.

Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 30 de puncte (*organizarea ideilor în scris* – 6 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 6 puncte; *utilizarea limbii literare* – 6 puncte; *ortografia* – 4 puncte; *punctuația* – 4 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 2 puncte, *respectarea precizărilor privind numărul de cuvinte* – 2 puncte).

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURĂ ROMÂNĂ
Etapa locală, 20 ianuarie 2018
clasa a XI-a
Barem de corectare și de notare

ATENȚIE! Lucrările în care eseu/răspunsurile sunt precedate de titlu și/sau motto vor fi notate cu 0 puncte, autorii acestora fiind descalificați.

Subiectul I **30 de puncte**

1. Prezentarea relației dintre emițător și receptor. **6 puncte**
 Prezentare clară și nuanțată: 3 p. + 3 p.
 Prezentare ezitantă: 2 p. + 2 p.
 Încercare de prezentare, schematism: 1 p. + 1 p.
2. Ilustrarea, cu exemple din text, a oricăror trei mijloace diferite (figuri de stil, imagini artistice etc.) prin care se manifestă expresivitatea limbajului artistic (2 p. + 2 p. + 2 p.) **6 puncte**
3. Prezentarea particularităților de limbaj, într-o manieră comparativă. **6 puncte**
 Prezentare clară și nuanțată: 6 p.
 Prezentare ezitantă: 3 p.
 Încercare de prezentare, schematism: 1 p.
4. Explicarea sensului afirmației citate. **6 puncte**
 Explicație clară și nuanțată: 6 p.
 Explicație ezitantă, cu dificultăți de interpretare: 3 p.
 Explicație nepotrivită, în dezacord cu mesajul textului: 1 p.
5. Susținerea unei opinii despre modul în care M. Ralea vede diferențele dintre occidental și oriental. **6 puncte**
 Formularea și susținerea nuanțată a opiniei: 6 p.
 Formularea și susținerea ezitantă a opiniei: 4 p.
 Formularea și încercarea de susținere a opiniei: 2 p.

Subiectul al II-lea **30 de puncte**

- Respectarea convențiilor unei scrisori (indicarea datei și a locului, formula de adresare și de încheiere, subiectivitatea emițătorului): 2 p. + 2 p. + 2 p. + 2 p. **8 puncte**
- Exprimarea opiniei despre felul în care V. Alecsandri prezintă caracterul românilor. **12 puncte**
- Originalitatea viziunii/a abordării cerinței. **4 puncte**
- Limbajul adecvat în corelație cu contextul creat de autorul textului citat. **4 puncte**
- Respectarea precizării referitoare la limita de cuvinte. **2 puncte**

Subiectul al III-lea **30 de puncte**

- Formularea tezei / a punctului de vedere cu privire la tema propusă (*formularea tezei / a punctului de vedere cu privire la temă; logica ideilor / a premiselor demersului; enunțarea clară a problematicei eseului; capacitatea de sinteză și de abstractizare*: 6 p.; *încercare de formulare a tezei / a punctului de vedere cu privire la temă; imperfecțiuni în enunțarea problematicei eseului; încercări de sinteză și de abstractizare*: 4 p.; *încercarea de formulare a unui punct de vedere, dar nerelevant în raport cu tema propusă*: 2 p.) **6 puncte**
- Formularea și dezvoltarea a trei argumente în sprijinul ideii enunțate în premisă, ilustrate prin exemplificări din textele suport și din experiența culturală (opere literare din literatura română și/sau internațională, opere de artă – sculpturi, picturi etc., cinematografie, muzică etc.) (*formularea corectă / nuanțată a fiecărui argument și susținerea acestuia prin referire la textele suport și din experiența culturală; demers logic / corelarea exemplificărilor cu ideile enunțate; argumentare pertinentă*: câte 6 p. pentru fiecare argument (6 p. + 6 p. + 6 p.): 18 p.; *formularea parțial corectă / adecvată a fiecărui argument și susținerea acestuia prin referire la textele suport și din experiența*

culturală; corelarea exemplificărilor cu ideile enunțate; argumentare incompletă: câte 3 p. pentru fiecare argument (3 p. + 3 p. + 3 p. + 3 p.): 12 p.; încercare de formulare a argumentelor și de susținere a acestora, prin referire la textele suport și din experiența culturală: câte 1 p. (1 p. + 1 p. + 1 p. + 1 p.): 4 p.

18 puncte

• *Concluzia/sinteza: concluzie care nuanțează ipoteza, logic impusă de argumentele formulate; viabilitatea demersului argumentativ; capacitate de sinteză și de persuasiune: 6 p.; concluzie pertinentă, convergentă cu demersul argumentativ, dar fără nuanțare a ipotezei, lipsită de dimensiune persuasivă: 3 p.; încercare de formulare a concluziei: 1 p.*

6 puncte

Redactare

30 de puncte

Organizarea ideilor în scris

6 puncte

• *adecvarea răspunsurilor la verbele de comandă din cerințe – 1 p. – sb. I; text clar organizat, coerent, succesiune logică a ideilor, construcția paragrafelor subliniază ideile – 2 p. (1 p. – sb. al II-lea + 1 p. – sb. al III-lea); existența celor trei părți componente – introducere / ipoteză, cuprins / argumentație, încheiere / concluzie – 3 p. (1 p. + 1 p. + 1 p. = 3 p. – sb. al III-lea);*

Abilități de analiză, de interpretarea și de argumentare

6 puncte

• *relația adecvată idee-argument 3 p.; argumente convingătoare, personale, utilizarea unui suport critic în manieră ponderată, relevantă – 4 p.; abilități de interpretare: 3 p.; 6 puncte*
• *relația idee-argument este fragmentată 1 p.; argumentele sunt schematice, secvențiale, inconsistente – 1 p.; inserarea unor citate critice nerelevante, necomentate – 1 p.; elemente de interpretare lipsite de perinență – 1 p.; 4 puncte*
• *afirmații nesusținute prin argumente; idei irelevante, schematism, inserarea citatelor nerelevante, necomentate: 1 punct*

Utilizarea limbii literare

6 puncte

(Stil și vocabular adecvate conținuturilor eseului; claritatea enunțului; varietatea lexicului; sintaxă adecvată: 6 p.; stil și vocabular parțial adecvate, cu ezitări în selectarea cuvintelor: 3 p.; vocabular restrâns, monoton sau vocabular prețios, folosirea excesivă a neologismelor, folosirea jargonului critic fără justificare: 1 p.)

Ortografia. (0-1 erori: 4 p.; 2 erori: 2 p.; 3 sau mai multe erori: 0 p.)

4 puncte

Punctuația. (0-1 erori: 4 p.; 2 erori: 2 p.; 3 sau mai multe erori: 0 p.)

4 puncte

Așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea (1 p. + 1 p.)

2 puncte

Respectarea precizărilor privind numărul de cuvinte

2 puncte

Notă! Inserarea de citate critice necomentate, nerelevante pentru tema dată atrage după sine neacordarea punctajului maxim.

NOTĂ ! Nu se acordă fracțiuni de punct.